

27.6.2017

Kaupunginmuseon lausunto Laajasalossa, Reposalmentie 2:ssa sijaitsevan Villa Degerön suojeluesityksestä

HEL 2016-011569 T 10 03 10

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristö keskus on pyytänyt Helsingin kaupungilta lausuntoa Helsingin Laajasalossa sijaitsevan Villa Degerön suojeluesityksestä sekä Museoviraston lausunnosta. Helsingin kaupunginmuseo – Keski-Uudenmaan maakuntamuseo arvioi esitystä kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Lausuntopyyntö koskee 1930-luvulla rakennetun huvilan Villa Degerön suojelua piharakennuksineen rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (2010/498) eli rakennusperintölain nojalla. Rakennus sijaitsee osoitteessa Reposalmentie 2 Helsingin kaupungin omistamalla tilalla Degerögård (RN:o 1:1080).

Suojeluesityksen perustelut:

Rakennusta pidetään kulttuurihistoriallisesti ja kulttuuriympäristön kannalta arvokkaana. Vartiosaaren osayleiskaavaehdotuksen mukainen Reposalmen ylittävä silta uhkaa tätä saaren vastarannalla Laajasalon puolella sijaitsevaa huvilaa. Yksittäisenä kohteena huvila ei sisälly Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutuksen valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön aluerajaukseen, johon mm. läheiset Degerön kartano ja Vartiosaari kuuluvat. Vastaavalla tavalla se kuitenkin ilmentää Helsingin lähisaaristoon höyrylaivareittien varteen syntyntä huvila-asutusta, joka kertoo pääkaupunkilaisten 1800-luvulla alkaneesta ja 1900-luvun alkupuolella laajentuneesta kesäasumiskulttuurista.

Huviloita Laajasalossa, Helsingin kaupunginmuseon tutkimuksia ja raportteja 1/2009 Reposalmentie 2:n huvilassa on tehty ns. tekninen rakennusinventointi ja se on arvoluokkaan 2. Rakennus on merkitty inventoinnin teemakartalle kulttuurihistoriallisesti arvokkaaksi rakennukseksi. Arvotuskriteerit: Rakennuksen arkkitehtuuri on harkittua ja viimeistelyä. Rakennus on säilynyt hyvin alkuperäisessä asussaan tai tehdyt muutokset ovat onnistuneesti sopeutettu olemassa olevaan rakennukseen. Uudenmaan ELY-keskuksen ja Museoviraston edustajat ovat alkuvuodesta 2017 arvioineet kohdetta paikan päällä suojelutavoitteiden määrittämiseksi erityisesti sisätiloissa. Tuolloin havaittiin, että

27.6.2017

huvila on säilynyt ulkoasultaan, huonetilajärjestykseltään ja kiinteältä sisustukseltaan lähes alkuperäisessä 1930-luvun asussaan.

Huvila sijaitsee alueella, jonka asemakaava on tullut voimaan 1984. Rakennus on osoitettu vr-merkinnällä rakennukseksi, jonka määräyksen mukaan "saa säilyttää". Rakennusala on osoitettu suurin piirtein olevan rakennuksen mukaisesti lukuun ottamatta pientä sisäänvetoa lounaiskulmauksessa. Rakennusalalle ei ole merkitty kerrosalaa. Korttelialue on osoitettu venesatamaksi, jolla luonnollinen rantaviiva on pääosin säilytettävä. Vartiosaaren osayleiskaavaehdotus osoittaa puolestaan mahdollisuuden rakentaa Reposalmen yli joukko-, ajoneuvo- ja kevyenliikenteen sillan. Kaava-alue rajautuu saaresta salmen keskivaiheille. Helsingin kaupunki on hyväksynyt kaavan, mutta siitä on valitettu eikä se ole lainvoimainen.

Rakennuksen kulttuurihistoriallinen merkitys:

Museovirasto on arvioinut rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä seuraavasti: Huvilalla pihapiireineen on kulttuurihistoriallista merkitystä osana Laajasalon monimuotoista ja ajallisesti kerroksellista huvilakulttuuria, josta suuri osa on ehtinyt hävitä uuden rakentamisen tieltä. Kohteella on rakennusperintölain 8 §:n tarkoittamaa paikallista merkitystä seuraavasti: Huvila edustaa Helsingin lähisaaristoon höyrylaivareittien varteen syntyneitä huvila-asutusta, joka kertoo pääkaupunkilaisten 1800-luvulla alkaneesta ja 1900-luvun alkupuolella laajentuneesta kesäasumiskulttuurista (kohdat 2, 3 ja 5: tyyppisyys, edustavuus ja historiallinen todistusvoimaisuus). Rakennus on ulkoasultaan, sisätiloiltaan, rakenteiltaan ja yksityiskohdiltaan sekä pihapiiriltään säilynyt harvinaisen hyvin 1930-luvun tilassa ja alkuperäisessä käytössään kesähuvilana (kohdat 1 ja 4: alkuperäisyys ja harvinaisuus).

Museoviraston ehdotus suojelun kohdentamiseksi ja tavoitteiksi:

Suojeluratkaisuja arvioitaessa on huomioitava seuraava: Suojelun tarve koskee huvilarakennuksen ulkoasua, rakennusrunkoa, huonetilajärjestyksestä, kiinteää sisustusta sekä pihapiiriä. Rakennusten ulkoasu muodostuu julkisivun ja vesikaton rakennusosista, yksityiskohdista, materiaaleista ja värityksestä. Julkisivuaukkoihin liittyvät rakennusosat eli ikkunat ja ovet ovat ulkoasuun liittyvä kokonaisuus myös sisäpuolisine osineen ja yksityiskohtineen. Erityispiirteinä ovat ikkunaluukut. Rakennusrunko käsittää perustukset, rankorakenteiset ulko- ja väliseinät sekä ala- ja yläpohjat. Lautalattiat ovat osa alapohjarakennetta. Huonetilajärjestyksen muodostavat olohuone, keittiö, kolme makuuhuonetta, eteinen ja palvelijan kamari. Kiinteää sisustusta ovat alkuperäiset väliovet,

27.6.2017

kattopaneelit, komerot ja kaapit, puulistoitukset lattioissa, katoissa sekä ovi- ja ikkunapielissä, olohuoneen takka.

Suojelun olisi täytettävä tavoitteet:

Rakennuksia sekä piha-aluetta hoidetaan ja käytetään niin, ettei niiden kulttuurihistoriallinen arvo heikenny. Korjaus- ja muutostöiden on syytä perustua kohteen historian, alkuperäistoteutuksen, muutosvaiheiden ja säilyneisyyden hyvään tuntemukseen. Rakennusten ulkoasu ja rakennusrunko säilyvät. Toiminnalle välttämättömiä ja restauroinnin kokonaisuuskannalta mahdollisia väliseinien aukkomuutoksia voidaan tehdä. Huonetilajärjestys ja kiinteä sisustus tulee säilyttää. Rakennusosia korjataan ja tarvittaessa uusitaan siten, että rakenteet, materiaalit ja työtavat vastaavat alkuperäistä toteutusta ja ovat muilta osin rakennusten ominaispiirteisiin sopivia. Välttämättömät rakennus- ja talotekniset kunnostukset ovat mahdollisia.

Helsingin kaupunginmuseon – Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausunto:

Kaupunginmuseo arvioi suojeluesitystä kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen näkökulmasta. Kaupunginmuseon näkemyksen mukaan Villa Degerön, Reposalmentie 2, suojelu piharakennuksineen rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (2010/498) eli rakennusperintölain nojalla turvaa kohteen kulttuurihistoriallisten arvojen säilymistä. Kaupunginmuseo haluaa kuitenkin tuoda esille, että rakennuksen asema maisemassa tulee merkittäväällä tavalla muuttumaan, mikäli Vartiosaaren silta rakennetaan suunnitellun linjauksen mukaisesti. Helsingin lähisaaristoon höyrylaivareittien varteen syntyneen huvila-asutuksen ilmentäjänä huvilan maisemallinen yhteys rantaan ja Reposalmeen heikkenisivät huomattavasti.

Lisätiedot

Sari Saresto, kulttuuriympäristöpäällikkö, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Tiedoksi

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu
Kaupunginkanslia